

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО, ХРАНИТЕ И ГОРИТЕ- СОФИЯ
„ЮГОИЗТОЧНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ” ДП - СЛИВЕН
„ДЪРЖАВНО ГОРСКО СТОПАНСТВО” ТП - СРЕДЕЦ

8300 гр.Средец, ул. ”Васил Коларов” № 92, тел.05551/33-93, факс 34-12

*заличено обстоятелство
на основание на чл.2 от ЗЗЛД*

ОДОБРИЛ:.....

/инж. Димитър Янков - Директор на ТП „ДГС Средец”/

Списък

**на дървесните и недървесни продукти и екосистемни услуги
предоставяни от ТП ДГС „Средец” за 2019 год.**

Обща информация:

Съгласно “Класификационна схема на типовете горски месторастения в НРБ” – 1983 г. цялата територия на стопанството попада в Тракийската горскорастителна област (Т), подобласт Горна Тракия (Т-ГТ). Разликите в надморските височини е от 20 до към 700 м.н.в., което обуславя разнообразие от месторастения, срещащи се в един лесорастителен пояс и три лесорастителни подпояса:

Долен равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори (Т-I; 0 – 700 м н.в.), в.ч.:

- подпояс на крайречните и лонгозни гори (Т-I-1; 0–700 м н.в.);
- подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори (Т-I-2; 0–500 м н.в.)
- подпояс на хълмисто-предпланинските смесени широколистни гори (Т-I-3; 500–700 м н.в.);

Най-високата точка на стопанството е Арабаджиев връх - 698 м н.в. (подотдел 452-д) на Българо-Турската граница, а най-ниската е в м.Аврамов мост (подотдел 187-3) - 20 м н.в., в североизточната част на стопанството.

Село Белеврен е селището с най-голяма надморска височина - 400 м н.в., не само в района на ТП ДГС “Средец”, а и на територията на цяла Странджа.

I. Материални продукти и услуги

Материалните услуги включват всички продукти, добити от екосистемите на горите държавна собственост на територията на стопанството, в.ч. дървесина, недървесни продукти и др.

1. Дървесина:

Основните дървесни видове от които се добива дървесина на територията на ТП ДГС „Средец” са благуният *Q.frainetto*, зимният дъб *Q.petraea* /подвид *Q. polycarpa* – източен горун/, и цер -*Quercus cerris*. Източният горун, благуна и цера се срещат повсеместно в региона, в чисти или смесени с други дъбове насаждения. Други дървесни видове, с първостепенно дначение са белия и черния бор /*P. silvestris* и *P.nigra*/ в горските култури на стопанството.

За десетилетието е определено ползване по ГСП в ДГТ от 424270 м³ ст. маса (с клони) - 316790 м³ леж. маса, от която едра сторителна дървесина – 31690 м³ (10,0%), средна строителна – 83050 м³ (26,22%), дребна строителна – 24070 м³ (7,6 %) и дърва за огрев – 177980 м³ (56,18%).

За 2019 г. по годишен план за ДГТ е предвиден добив на 36345 м³ ст. маса (с клони) – 31672 м³ леж. маса, от която 1318 м³ – едра строителна дървесина; 10991 м³ – средна строителна дървесина; 860 м³ - дребна строителна дървесина и 18503 м³ – дърва.

Основните сортименти, които се добиват от иглористни и широколистни насаждения в стопанството са следните: от ЕСД - дебели трупи /Дт.к. 18-29см/, от ССД - тънки трупи /Дт.к. 15-17см/ - основно иглолистни, дървесина за технологична преработка, от ДСД- дървесина за технологична преработка и от категория ДЪРВА- дървесина за технологична преработка и дърва за огрев.

1. Недървесни продукти – тук се посочват видовете НДГП и количествата за стопанството по данни от ГСП, Ловоустройствен план, ВКС 5 от Доклада за ГВКС, ежегодните заповеди на МОСВ за забранени видове и квоти.

За десетилетието се предвижда се добив на 3,5 тона горски плодове, 18 тона гъби ; 7,5 тона билки; 18000 бр. дряннови клони ; 0,6 тона орехи и 0,75 тона корени. Тези количества имат прогнозен характер, тъй като добивът им зависи от плодоносенето, годишните промени в климатичните условия, особеностите на климатичната среда, антропогенните фактори, потенциал на търсенето и други.

- **Лечебни растения** - ТП ДГС „Средец”, съвместно с РИОСВ гр. Бургас и други обществени организации организира контрола при добиване на лечебните растения, съгласно чл. 50, ал.4 от Закона за лечебните растения на територията на стопанството.

Лечебните растения в естествените им находища трябва да се опазват от увреждане и унищожаване с цел осигуряване на устойчивото им ползване като част от естествения растителен генетичен фонд със сегашна или бъдеща ценност.

Опазването включва поддържането и съхраняването на екосистемите, съдържащи лечебни растения, на естествените им местообитания, както и поддържането и възстановяването на жизнеспособни популации от видове лечебни растения.

Най-разпространените лечебни растения в горското стопанство са някои от срещащите се тук дървесни видове като източния горун (*Quercus dumosa* var. *polycarpa* Greene.), благуна (*Quercus frainetto* var. *conferta* (Kit.) A.DC.) , цера (*Quercus cerris* L.), източния бук (*Fagus sylvatica* L.), габъра (*Carpinus betulus* L.), Полският ясен (*Fraxinus angustifolia* subsp. *Oxycarpa*), мъждряна (*Fraxinus ornus* L.) и сребролистната липа (*Tilia tomentosa* Moench).

По подобен начин стоят нещата и с горскоплодните видове – брекина (*Sorbus torminalis* (L.) Crantz), скоруша (*Sorbus domestica* L.) киселица (*Malva sylvestris* L.), джанка (*Prunus cerasifera* Ehrh.) и круша (*Pyrus communis* L.). Те са от по-голямо значение за горското стопанство, защото са храна за дивеча.

Други лечебни растения срещащи се на територията на стопанството са: Бръшлян - *Hedera helix*, Бъзак - *Sambucus ebulus*, Бял равнец - *Achillea millefolium* L Бяла върба - *Salix alba*, Висок лопен - *Verbascum thapsiforme*, Вратига - *Tanacetum vulgare*, Вълнест напръстник - *Digitalis lanata*, Градско омайниче - *Geum urbanum*, Горска ягода - *Fragaria vesca*, Лечебен ранилист - *Stachys officinalis*, Градско омайниче - *Geum urbanum*, Дяволска уста - *Leonurus cardiaca*, Елшовиден зърнастец - *Frangula alnus*, Еньовче - *Galium verum*, Жълт кантарион - *Hypericum perforatum*, Жълтурче - *Ranunculus ficaria*, Змийско мляко - *Chelidonium majus*, Кукувича прежда - *Cuscuta europaea*, Лечебен ранилист - *Stachys officinalis*, Лечебна комунига - *Melilotus officinalis*, Лечебно сапунче - *Saponaria officinalis*, Маточина - *Melissa officinalis*, Мащерка - *Thymus vulgaris*, Миризлива теменуга - *Viola odorata*, Мушмула - *Mespilus germanica*, Мъждрян - *Fraxinus ornus*, Мащерка - *Thymus vulgaris*, Мъхнат лопен - *Verbascum phlomoides*, Обикновен гръмотрън - *Ononis spinosa*, Обикновен дрян - *Cornus mas*, Обикновен киселец - *Rumex acetosa*, Обикновен пелин - *Artemisia absinthium*, Обикновен риган - *Origanum vulgare*, Обикновен повет - *Clematis vitalba*, Обикновена шипка - *Rosa canina*, Обикновена леска - *Corylus avellana*, Обикновена мента (джоджен, гъозум) - *Mentha spicata*, Обикновена грипа (филирея) - *Phyllyrea latifolia*(*media*), Обикновено подбиче - *Teucrium chamaedrys*, Памуклийка (лавдан) – *Cistus incanus*, Пача трева - *Polygonum aviculare*, Пипериче - *Persicaria hydropiper*, Подбел - *Tussilago farfara*, Полски хвощ - *Equisetum arvense*, Синя жлъчка - *Cichorium intybus*, Смордлика - *Cotinus coggygia* Scop. Сребролистна липа - *Tilia tomentosa*, Теснолистен живовлек - *Plantago lacustris*, Трицветна теменуга - *Viola tricolor*, Трънка - *Prunus spinosa* L. Червен (обикновен) глог - *Crataegus monogyna*, Червен кантарион *Centaurea erythraea*, Червена пираканта - *Rugosanthus coccinea*, Черен бъз - *Sambucus nigra*, Черна елша - *Alnus glutinosa*, Черно кучешко грозде - *Solanum nigrum* и Широколистен живовлек - *Plantago major*.

Отрицателно действащи върху лечебните растения фактори

Изсичане на горите – най-съществения и значим за биоразнообразието изобщо, и в частност за лечебните видове, отрицателен фактор. Влиянието му се изразява в унищожаване на цели популации и прекъсване обмена на генетична информация, поради фрагментация на местообитанията.

Залесяване с неподходящи дървесни видове – създавани са върху терени на мястото на смесени дъбови и буково-дъбови формации т.е. тези култури се изграждат на мястото на най-богатите видове хабитати в района.

Горски пожари – в района те могат да бъдат значителен екологичен фактор, поради голямата лесистост, като могат да имат локално катастрофално значение и е необходимо постоянното поддържането на противопожарна готовност по време на пожароопасния сезон за предотвратяването им.

Други отрицателно действащи фактори са туризма и свързания с него движения на компактни човешки маси, както и пашата на домашни животни.

Лечебните растения и естествените им находища трябва да се опазват от увреждане и унищожаване с цел осигуряване устойчивото им ползуване като част от естествения растителен генофонд. Опазването трябва да се извършва чрез система от мерки и дейности, целящи запазване на биологичното разнообразие и ресурси. Трябва да се обърне специално внимание на режима за бране на жълт кантарион, липов цвят и някои други широко използвани билки за да не се унищожат находищата им. Опазването трябва да включва поддържане и съхраняване на екосистемите и естествените местообитания. Стриктно трябва да се спазва ежегодната заповед на министъра на МОСВ за забранителен и ограничителен режим на ползване на определени видове лечебни растения.

- **Гъби** - поради доброто състояние на находищата ТП ДГС „Средец“ не възпрепятства събирането на различни видове гъби, плодове и билки с изключение на изрично забранените. Извършва се контрол върху събраните количества и начинът за правилно бране на гъбите. Количеството и добивите зависят от годишните промени на климатичните условия – основно влажност и температура на въздуха и почвата, особеностите на растителната среда, антропогенните фактори и други.

- **Лов** – Ловните площи на ТП ДГС „Средец“ са отдадени за ползване на ЛРД съгласно заповеди на МЗХ. Ловното стопанство е добре развито. Петте държавни ДУ са отдадени на фирми за стопанисване за срок от 15 години, а предоставените ловностопански райони се стопанисват от 27 ловни дружини, обединени в СЛРД „Следец“ и СЛРД „Орловица“. Ежегодно се извършва таксация на дивечовите запаси, съставя се план за отстрел. Основните животински видове-обект на лов са следните:

едър дивеч- благолоден елен, сърна, елен лопатар/само в БИСД „Чифлика“ и БИСД „Кабата“ и дива свиня

дребен и пернат дивеч- заек, гривяк, гургулица, зеленоглава патица, гъски, колхидски фазан, полска яребица, пъдпъдък, горски бекас

хищници- вълк, чакал, лисица, белка, черен пор, язовец

- **Паша** – Ежегодно се изготвя актуализиран план за пашата в държавни горски територии. Този план се синхронизира с плана за паша в общински гори. Определят се насажденията /респ. площите/ в които се разрешава или забранява пашуването. Забранява се пашата в зрелите насаждения, в площите предвидени за залесяване, в насаждения и култури с височина до 3 м, защитени територии за които изрично е записана забрана в заповедта им за обявяване, в ГВКС – „гори във фаза на старост“ и представителните екосистеми. Плана за пашата е изготвен на база видове пашуващи домашни животни, поради различния характер на уврежданията от паша върху горскодървесната растителност. В приложенията на горскостопанския план от 2011 год. е посочен списък на подотделите забранени за паша по землища, във връзка с чл.125, ал.1 от ЗГ.

II. Регулиращи услуги - ползи от процесите в екосистемите

Водорегулираща и водозащитна услуга на горската растителност има огромно значение за количеството и качеството на водите, които изтичат от водосборните басейни. Горските екосистеми реализират две основни хидрологични функции – водоохранна и водорегулираща. Водоохранна функция е способността на горите да стабилизират повърхностните и подпочвени води на определена територия (водосбор) за дълъг период от време. Водорегулиращата функция се изразява в способността на горските екосистеми да преразпределят елементите на водния баланс, като увеличават дела на положителните (продуктивни) пера и намаляват непродуктивните (отрицателни) такива. Екосистемите осигуряват смекчаване и регулиране на въздействията от промените на климата.

1. Водоохранна функция - тук се посочват видовете ВКС 4.1 от Доклада за ГВКС:

Водохващания за питейни цели	24 „а“,105 „д“,63”л”,448 „г”,597/10/, 616 „к”
Каптаж гр.Средец	63”л”
Вододайна зона – гр.Средец	63”к”,”л”,”м”,”и”,”ж”,”з”;86 „з”
Каптаж с.Белила	24„а”
Вододайна зона – с.Белила	23„б”, „в”; 24„а”, „б”, „г”; 27”а” ;28 „а”,”в”
Каптаж с.Белеврен	448 „г”
Вододайна зона – с.Белеврен	448 „г”
Каптаж с.Кубадин	597/10/
Вододайна зона – с.Кубадин	597”к” ;597/10/
Каптаж с.Зорница	616 „к”
Вододайна зона – с.Зорница	616 „к”
Горски чешми и кладенци	613”т”, 134 „г”,258 „в”,286 „д”,299 „а”,321 „ж”,326 „в”, 500 „ф”,591 „и”,597 „л”,605 „п”

2. Водорегулираща функция – тук се посочват видовете от ВКС 4.2, по т.4 от Доклада за ГВКС, предстоящи крайречни естествени гори от *Q. pedunculiflora*, *Q. robur*, *Fr. oxycarpa*, *Ulmus minor*, *U. laevis*, *Salix alba*, *Alnus glutinosa*, *Populus alba*, *P. nigra*, *Platanus orientalis* в заливаемата тераса на речното течение:

За територията на ТП ”ДГС Средец” са определени следните отдели и подотдели: **211 а, 255 в, 361 ж, 362 б, д**. Гори по останалите точки не са налични.

3. Противоерозионна функция - тук се посочват видовете ВКС 4.3 от Доклада за ГВКС, предстоящи залесявания или укрепващи мероприятия, полезащитни горски пояси и др.

На територията от ДГТ на ТП „ДГС „Средец” за тази консервационна стойност са подходящи насаждения /с наклон над 30°/, отговарящи на определението по т.1:
26 д; 48 г; 78 а; 86 5; 112 7; 152 в; 157 б, 2; 164 8; 202 б; 216 1; 217 а; 218 а, д; 219 б; 248 а; 253 1; 254 и; 255 а, 2, 3; 256 а, б; 257 а, 1, 2; 261 а, б; 262 а, б, в, г, д; 265 г; 281 а; 300 г, л; 318 3; 347 б; 614 е, ж, 2.

4. Противопожарна функция - тук се посочват видовете ВКС 4.4 от Доклада за ГВКС, представляващи всички широколистни гори разположени между иглолистни насаждения, между иглолистни насаждения и населени места, между иглолистни насаждения и земи с различно селскостопанско ползване, имащи ширина на насаждението минимум 100 м. и максимум 250 м. и състав, включващ всички широколистни видове без бреза, акация и топови култивари.

На територията на ТП „ДГС Средец” като гори, представляващи бариера за разпространение на пожари, са определени следните подотдели:

36 а, г, ж; 37 в, д, ж, з; 46 г, д; 47 в; 48 а, б, ж, и; 53 б, д, ж, з, л, 4; 54 б; 55 о, 4; 72 з; 81 б, в; 90 е, з; 119 1; 120 к, н; 131 2; 132 ж, з; 134 1; 142 е; 154 г; 155 и; 156 а; 159 д; 160 ж, з; 161 е, з, и, к; 299 б; 320 а, 1; 321 д, з; 326 в, 1, 3, 4, 5, 6; 327 и, к, л, р; 328 4; 353 п; 359 н; 378 г, и, 1, 2, 3; 379 и; 380 г, 2, 7; 381 а, и, 3; 383 2; 392 е; 393 г; 394 б, в; 395 б; 396 г; 400 ж; 401 а; 402 г, д; 406 в, г, д; 407 д, к, 3, 4; 408 ж, з, и, м; 409 а, г, е, и, м, н; 410 а, л; 411 а; 413 а, е, 2; 414 а; 415 г, 3; 416 ж; 417 к, 1; 418 г, л, 1; 419 в, г, д; 421 г, д, 2, 3; 424 д, ж, л; 425 в; 426 з; 427 в; 428 л; 429 4, 5, 6; 430 е, 5; 431 1; 436 д, е, ж; 437 а, в, ж; 438 р, 1, 2; 440 д, е; 441 н, 3, 4; 442 2, 3; 462 в, д, ж, и, л, п, 2, 9, 10; 463 ж, к; 464 в; 467 б; 469 б, н, о; 470 р, ш; 471 в, 2; 472 б, л; 474 д, 1, 2; 475 г, и; 476 б, г, д, о, п, р, ф; 477 к; 478 в; 482 ж; 483 г, 2, 3; 485 а, ж; 486 е, и; 487 а, е, 1, 2; 489 3; 502 д, з, и; 538 ж; 543 д; 579 е, ж; 580 б, е; 592 2; 593 б, в, 1; 594 в, е, 1; 595 б; 597 и, к.

III. Културни и социални услуги - нематериални ползи от екосистемите

Културните услуги са нематериални ползи от екосистемите.

Осигуряването на условия за рекреация и туризъм прави горите предпочитано място за почивка на хиляди хора.

Повечето хора високо ценят красотата или естетическата стойност на различните екосистеми, което се отразява в широкия интерес към еко-пътеки, маршрути и обозначени панорамни места, както и при избора на къщи и жилища и готовността да се плати по-висока цена за красива гледка.

Горите, с цялото си разнообразие, са богат източник на творческо вдъхновение в много сфери – изкуство, фолклор, архитектура, реклама и други. Хората ценят чувството си за принадлежност към родния край, което е свързано с отличителни черти на околната среда.

1. *Образователна стойност* - посочват се зелени училища, съвместни дейности по седмица на гората с училища, образователни табла, образователни центрове и екопътекии т.н.

2. *Осигуряване на условия за рекреация и туризъм* - посочват се вече създадени или планирани нови или такива за ремонт и поддръжка: кътове за отдих, чешми, огледни места, екопътеки, туристически маршрути и др.

3. *Естетична стойност на ландшафта* - посочват се данни от ВКС 2 от Доклада за ГВКС.

Горите на територията на ТП ДГС “Средец” отговарят на критериите за консервационната стойност. Те формират голяма част от ландшафтните и естетически пейзажи на най - югозападните възвишения на Странджа планина.

4. *Горите като източник на културни услуги, вдъхновение и принадлежност за хората, и като среда и обект на духовна и религиозна идентичност* - посочват се данните от ВКС 6 от Доклада за ГВКС (параклиси, събори и т.н).

За територията на ТП ДГС “Средец” са установени горски територии отговарящи на определението по ВКС 6, т.2. Това са горски територии, попадащи в 100 м ивица около манастир „Св. Живоприемний източник” /извън прил. №7 от Националния стандарт/, в подотдел **286 л**:

заличено обстоятелство
на основание на чл.2 от ЗЗЛД

Съставил:.....

/инж. Иван Сяколов – зам.- директор при ТП ДГС „Средец”